

Årsmelding 2016

Årsrapport 2016

Ledelsen i Sørlandets Kompetansefond skal ivareta to hovedoppgaver; forvalte fondskapitalen og bevilge midler til å fremme stiftelsens formål. Den sistnevnte oppgaven er den som er mest synlig, og som de fleste anser som den «egentlige» oppgaven for fondet. Det er nok også slik at ledelsen bruker størstedelen av sin kapasitet på bevilgningssaker, men bevilgningenes størrelse er avhengig av en vellykket kapitalforvaltning.

Fondet har den senere tid benyttet en investeringsstrategi tilsvarende Statens Pensjonsfond Utland (Oljefondet), med ca. 60 % av plasseringene i aksjer, 30 % i obligasjoner og renter og 10 % i eiendom. 2016 var et urolig år for aksjemarkedet. Kompetansefondet oppnådde ca. 45 mill. kr. – tilsvarende ca. 5 % - regnskapsmessig avkastning på investeringene. På lang sikt gir investeringer i aksjer høyere avkastning enn rentepapirer, men vi må også være forberedt på betydelige svingninger fra år til år. For å møte slike svingninger har fondet opparbeidet en bufferkapital ut over grunnkapitalen. Ved utløpet av 2016 var fondets samlede plasseringer verd ca. 877 mill. kr., hvorav bufferkapitalen utgjorde ca. 164 mill. kr.

Vedtektene fastslår at Kompetansefondets formål er å benytte kompetanseheving til å sikre og etablere arbeidsplasser og gode levekår i Vest Agder. Stiftelsens strategidokumenter skal beskrive hvordan disse formålene konkret skal realiseres.

Styret har i strategien valgt ut tre hovedtemaer som stiftelsens arbeid skal konsentreres rundt:

- Vekstkompetanse. Bidra til vekst i sysselsetting og verdiskapning gjennom skalerbart entreprenørskap samt videreutvikling av regionens innovasjons-økosystemer
- Tidlig innsats for økt yrkesdeltakelse
- Næringsmessige satsingssektorer: havnæringer og offshorevirksomhet, prosessindustri og treindustri, industri 4.0; samt fornybar energi

For 2016 ble det tildelt bevilgninger med 23 mill. kr. Dette er samme nivå som de tre foregående årene.

Oljerelatert næring på Agder har de siste årene vært gjennom en konsolideringsperiode med kraftig reduksjon i aktivitet og bemanning. Innstrammingene har rammet også den type kompetansearbeidsplasser som Sørlandets Kompetansefond ønsker flere av i regionen. Halvparten av årets tildelinger fra fondet er innrettet mot de store teknologiklyngene i offshore og prosessindustriene. Fokus her er todelt: kostnadsreduksjon og økt konkurransedyktighet for de etablerte bedriftene; men også omstilling til nye, og i stor grad grønne, næringsaktiviteter.

Kompetansefondet initierte i 2015 et samarbeidsprosjekt på sørvestlandet hvor formålet er å forsterke innovasjonsbasert entreprenørskap i hele regionen. Dette såkalte REAP- prosjektet drives med faglig støtte fra MIT universitetet i Boston. Prosjektet fortsatte for fullt i 2016, og vil etter hvert kunne bli et viktig bidrag i verktøykassen for omstilling på Agder. Implementering av anbefalingene vil for alvor komme i gang fra 2017.

Fondet har også i 2016 bevilget ca. 7 mill. kr til flere levekårsprosjekter i fylket, hvor fokus i stor grad er rettet mot barn og unge. Hovedsatsningene her er “Agderprosjektet” og “Lindesneslosen”. Målet med Agderprosjektet er å utvikle et førskoleopplegg hvor hensikten er å bidra til at barn har likere og bedre læringsgrunnlag ved skolestart. Prosjektet ledes av professor Mari Rege og går frem til 2019. Lindesneslosen er et treårig prosjekt med flere samarbeidspartnere i regionen, og hvor hovedhensikten er å medvirke til en høyere gjennomføringsgrad for ungdom som tar videregående utdanning i regionen.

Kompetansefondet har siden oppstarten i 2001 gjort utdelinger med i alt 433 millioner kroner til kompetansehevingsformål i Vest Agder. Fondet er opptatt av å sikre en god måloppnåelse for strategien, og gjennomfører interne og eksterne effekt-evalueringer med formål å kontinuerlig kunne forbedre anvendelsen av midlene.

Sørlandets Kompetansefond

ÅRSBERETNING 2016

Formål og bakgrunn

Sørlandets Kompetansefond er en stiftelse med formål å bidra til kompetanseheving i Vest-Agder til sikring og etablering av arbeidsplasser og gode levekår. Stiftelsen er i vedtektene også pålagt å bidra til utvikling av Universitetet på Sørlandet.

Stiftelsen er opprettet av samtlige 15 kommuner i Vest-Agder, som ved etableringen donerte aksjer i Agder Energi AS for å sikre at verdier som er bygget opp i Vest-Agder Energiverk, skal kunne tjene innbyggerne i fylket på lang sikt.

Aksjene ble solgt i 2002 for 600 mill. kr som ble reinvestert verdipapirer og eiendom. I årene siden da er det gjort utdeling av midler til stiftelsens formål med totalt 433 mill. kr, mens markedsverdien av forvaltningskapitalen ved utgangen av 2016 var 878 mill. kr.

Styre og administrasjon

Stiftelsen har et styre på sju personer med tre vararepresentanter. Det har vært avholdt fem styremøter i 2016. Vararepresentanter har møtt ved fire av styremøtene.

Administrasjonen har i 2016 bestått av administrerende direktør Peter Klemsdal, prosjektkoordinator Cecilie Hanssen og kontorleder Ingebjørg Borgemyr (30 %).

Kompetansefondet er samlokalisert med Cultiva i Havnekvartalet, Vestre Strandgate 27, Kristiansand.

Arbeidsmiljøet i stiftelsen anses å være godt. Sykefraværet utgjør 8 dager (1,4 %). Det har ikke vært skader eller ulykker i løpet av året.

Stiftelsen påvirker ikke det ytre miljø.

I stiftelsens ulike organer er kjønnsfordelingen som følger:

	Kvinner	Menn	Totalt
Administrasjonen	2 (67 %)	1 (33 %)	3
Styret	3 (43 %)	4 (57 %)	7
Rådsforsamlingen	4 (27 %)	11 (73 %)	15

Rådsforsamlingen består av ordførerne i stifterkommunene i Vest-Agder. Valgkomitéen består av ordfører i Flekkefjord kommune Jan Sigbjørnsen, ordfører i Søgne kommune Astrid Margrethe Hilde og ordfører i Mandal kommune Alf Erik Andersen.

Egenkapital

I henhold til stiftelsens vedtekter skal fondets grunnkapital hvert år tillegges et beløp som er tilstrekkelig til at fondet opprettholder sin realverdi. Årets avsetning til tilleggskapital er kr 23 814 453 basert på en stigning i konsumprisindeksen på 3,6 % i 2016.

Selskapets bokførte egenkapital pr 31.12.2016 fordeler seg på:

Grunnkapital	kr	514 459 044
Tilleggskapital	kr	170 867 998
Justert grunnkapital	kr	685 327 042
Annen egenkapital	kr	146 818 233
Sum egenkapital	kr	832 145 275

Stiftelsens portefølje til forvaltning har pr 31.12.16 en antatt markedsverdi på 878 MNOK.

Redegjørelse for årsregnskapet

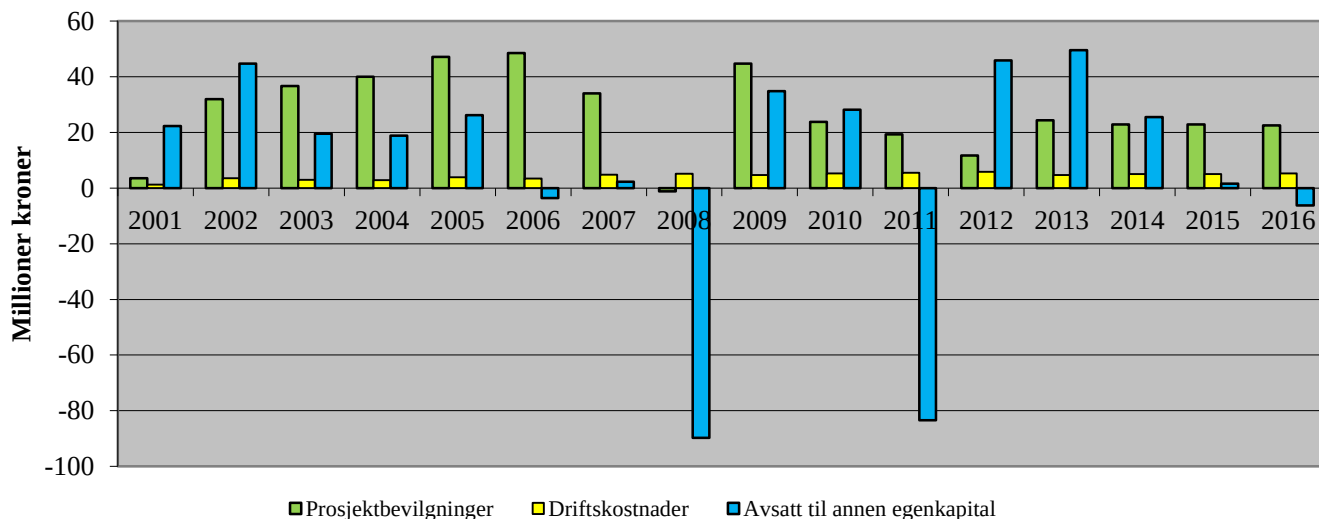
Netto avkastning av kapital for 2016 er kr 45 335 945. Driftskostnadene beløp seg til kr 5 258 731. Dette gir et resultat før utdelinger på kr 40 077 214.

Det er kun stiftelsens akkumulerte realavkastning som kan anvendes til formålet. For 2016 er realavkastningen disponert som følger:

Avkastning av kapital	Kr	45 335 945	5,2 %
Avsatt til tilleggskapital	Kr	- 23 814 453	-3,6 %
Realavkastning	Kr	21 521 492	1,6 %

Utdeling av midler i henhold til stiftelsens formål	Kr	22 463 241
Driftskostnader	Kr	5 258 731
Overført fra annen egenkapital	Kr	- 6 200 479
Sum disponert realavkastning	Kr	21 521 492

Siden opprettelsen i 2001 er realavkastningen disponert som følger:

Kompetansefondet tar årlig ut midler fra investeringsporteføljen for å dekke drift og utbetalinger til prosjektinvesteringer. Driften av stiftelsen gav i 2016 et likviditetsunderskudd på 33 millioner kroner. Hele likviditetsunderskuddet er finansiert ved uttak fra investeringsporteføljen. Vår beholdning av likvider ble økt med 1 million kroner i 2016. Likviditetssituasjonen til stiftelsen ansees som god.

Basert på stiftelsens egenkapitalbase er forutsetningene om fortsatt drift til stede. Styret mener at årsregnskapet gir en rettviseende oversikt over utvikling og resultat av stiftelsens virksomhet og stilling.

Stiftelsen har i 2016 videreført forsknings- og utviklingsarbeid innenfor levekårssektoren i samarbeid med bl.a. Universitetet i Stavanger, Universitetet i Agder og Arbeidsforskningsinstituttet.

Kapitalforvaltning

Styret reviderte sist kapitalforvaltningsstrategien i styremøte 17. august 2015.

	31.12.16 MNOK		Strategi	Avkastning 2016	Referanse indeks
Bank/pengemarked	87	10 %	10 %	2,3 %	0,5 %
Obligasjoner Norge	87	10 %	10 %	3,9 %	0,4 %
Obligasjoner utland	90	10 %	10 %	7,1 %	3,9 %
Sum renteplasseringer	265	30 %	30 %	4,4 %	1,6 %
Aksjer Norge	153	18 %	15 %	17,3 %	11,5 %
Aksjer globale, valutasikret	168	19 %	18 %	9,0 %	9,5 %
Aksjer globale, ikke valutasikret	231	26 %	27 %	0,4 %	5,4 %
Private equity, såkorn, venture	25	3 %	0 %	-7,4 %	1,4 %
Sum aksjeplasseringer	577	66 %	60 %	6,5 %	8,2 %
Eiendom	36	4 %	10 %	-9,8 %	1,4 %
Sum andre aktivaklasser	36	4 %	10 %	-9,8 %	1,4 %
Portefølje	878	100 %	100 %	4,7 %	5,5 %

Verdijustert avkastning på kapitalen i 2016 ble 4,7 %, mens regnskapsmessig avkastning ble 5,2 %. Verdijustert avkastning er 0,8 % lavere enn referanseindeksen vi måler oss mot.

Det er utarbeidet forsvarlige rutiner og intern kontroll for stiftelsens forvaltning av midler.

Finansiell risiko

Stiftelsens eksponering mot finansiell risiko gjelder forvaltningen av stiftelsens midler.

Markedsrisikoen er hovedsakelig knyttet til renterisiko på investeringer i rentepapirer og markedsrisiko på investeringene i aksjer og eiendom. Kurstap i porteføljen ved en stigning på 1,5 % i rentenivået er anslått til ca. 3 mill. kr. En kursnedgang på 20 % vil medføre et tap på ca. 115 mill. kr i aksjeporteføljen og ca. 7 mill. kr. i eiendomsporteføljen. Samlet tapspotensiale i stresstesten utgjør dermed 125 mill. kr. med dagens porteføljesammensetning.

Stiftelsen er utsatt for kredittrisiko knyttet til utstedere av obligasjonslån. Tapsrisikoen anses for å være lav. Kompetansefondet har god likviditet.

Utdeling av midler

Siden opprettelsen av stiftelsen i 2001 er det gjennomsnittlig delt ut ca. 27 millioner kroner årlig til ulike prosjekter i regionen.

Overordnet strategi ble sist revidert i styremøte 6. september 2016. Styret har i strategien valgt ut tre hovedtemaer som stiftelsens arbeid skal konsentreres rundt:

- 1) Vekstkompetanse
 - Bidra til vekst i sysselsetting og verdiskapning gjennom skalerbart entreprenørskap
 - Bidra til videreutvikling av regionens innovasjons-økosystemer
- 2) Tidlig innsats for økt yrkesdeltakelse
- 3) Næringsmessige satsingssektorer:
 - Havnæringer og offshorevirksomhet, med den næringsmessige bredde som reflekteres i Regjeringens kommende havstrategi
 - Prosessindustri og treindustri, med et særlig fokus på miljøinvesteringer
 - Effektiv industriproduksjon; herunder digitalisering og automatisering (Industri 4.0)
 - Fornybar energi; herunder vannkraft, vindkraft, hydrogen og sol

Sørlandets Kompetansefond mottok i alt 87 søknader om prosjektstøtte i 2016. Hovedsøknadsfristen var 15. oktober 2016.

Styret foretok den endelige behandlingen av mottatte søknader i 2016 i styremøte 6. februar 2017. Det er bevilget netto prosjektstøtte på kr 22 463 241 i 2016. Vi viser til nærmere omtale i note 7. Stiftelsens prosjektstøtte er fordelt på følgende satsningsområder:

Havnæringer og offshore	7 prosjekter	3 368 000	15 %
Prosessindustri og treindustri	5 prosjekter	2 300 000	10 %
Effektiv industriproduksjon	8 prosjekter	4 745 000	21 %
Tidlig innsats for økt yrkesdeltakelse	10 prosjekt	7 459 000	33 %
Vekstkompetanse og innovasjons-økosystemer	6 prosjekter	4 280 000	19 %
Andre områder	3 prosjekter	600 000	3 %
Årets bevilgninger til kompetanseprosjekter		22 752 000	100 %
Tilbakeføring av ikke benyttede bevilgninger		- 288 759	
Kostnadsførte bevilgninger til kompetanseprosjekter		22 463 241	

Kompetansefondet har gjennomført sitt 15 driftsår. Totalt gjennom disse årene er det gjort utdelinger på totalt 433 millioner kroner til kompetansehevingsformål i Vest Agder. Fondet er opptatt av å sikre en god måloppnåelse for strategien, og gjennomfører interne og eksterne effekt-evalueringer med formål å kontinuerlig kunne forbedre anvendelsen av midlene.

Framtidsutsikter

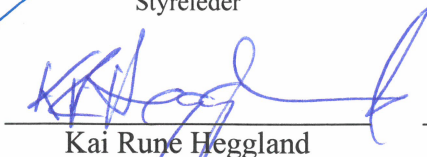
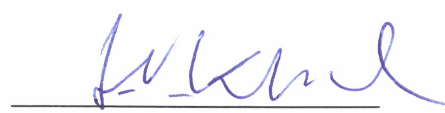
Stiftelsen ønsker å bruke sine midler der de får størst effekt på det vedtektsfestede formålet, nemlig sikring av arbeidsplasser og gode levekår i Vest-Agder.

Stiftelsen har som mål å kunne bevilge midler til stiftelsens formål hvert år, uavhengig av utviklingen i kapitalmarkedene. Stiftelsen er derfor avhengig av å ha fri egenkapital som både øker muligheten for å kunne bevilge midler i perioder med lav eller negativ avkastning og samtidig gjøre det mulig å ta risiko i kapitalforvaltningen for å kunne oppnå en tilfredsstillende avkastning. Stiftelsen vil i perioder med høy avkastning sette av midler til fri egenkapital.

Styret har i kapitalforvaltningsstrategien lagt til grunn et langsiktig mål på 4 % gjennomsnittlig årlig realavkastning. Avkastning på kapital har, med unntak av 2008 og 2011, vært høyere enn avkastningsmålsettingen. Gjennomsnittlig realavkastning de siste 10 årene er 3,2 %. Til sammenligning har Statens pensjonsfond utland hatt en gjennomsnittlig realavkastning de siste ti år på 3,33 %.

Det er knyttet usikkerhet til avkastning av kapital, og dermed også til stiftelsens fremtidige midler til disposisjon. Avkastningen vil påvirkes av konjunktorene, rentenivået og utviklingen i kapitalmarkedene.

Kristiansand, den 4. mai 2017

Torger Reve
Styreleder
Oddmund Ljosland
Nestleder
Camilla Dunsæd
Kai Rune Heggland
Harald Furre
Åse Lill Kimestad
Janne Haaland Matlary
Peter Klemsdal
Administrerende direktør

Stiftelsen Sørlandets Kompetansefond

Resultatregnskap

Note	Driftsinntekter og driftskostnader	2016	2015
	Avkastning av kapital		
	Inntekter av finansielle eiendeler		
	Renteinntekter	116 703	14 407 060
	Aksjeutbytte	11 492 630	15 829 078
	Gevinst ved realisasjon av finansielle eiendeler	4 110 396	83 329 485
	Urealisert gevinst og reversering av urealisert tap	62 153 009	25 930 252
	Annen finansinntekt	0	0
	Sum inntekter av finansielle eiendeler	77 872 738	139 495 875
	Kostnader vedrørende finansielle eiendeler		
	Annen rentekostnad	3 910	2 555
	Tap ved realisasjon av finansielle eiendeler	22 931 238	13 168 839
	Annen finanskostnad	205 973	797 262
	Urealisert tap og reversering av urealisert gevinst	9 395 673	82 410 639
	Sum kostnader vedrørende finansielle eiendeler	32 536 793	96 379 296
	Sum avkastning av kapital	45 335 945	43 116 579
1	Lønnskostnader m.m	3 444 838	3 465 178
4	Avskrivning på driftsmidler	9 340	6 787
1,9	Annen driftskostnad	1 804 553	1 533 194
	Sum driftskostnader	5 258 731	5 005 159
	Resultat før utdelinger	40 077 214	38 111 420
7	Utdeling av midler i henhold til stiftelsens formål	22 463 241	22 929 893
	Årsoverskudd (Årsunderskudd)	17 613 974	15 181 527
	Overføringer		
6	Avsatt til tilleggskapital	23 814 453	13 606 038
6	Avsatt til annen egenkapital	-6 200 479	1 575 489
	Sum overføringer	17 613 974	15 181 527

Stiftelsen Sørlandets Kompetansefond

Balanse

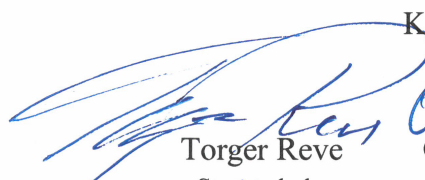
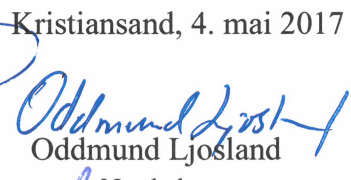
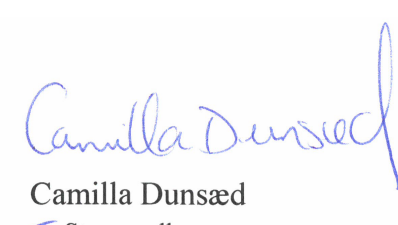
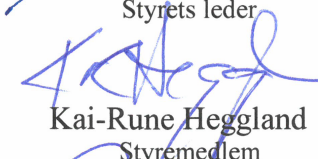
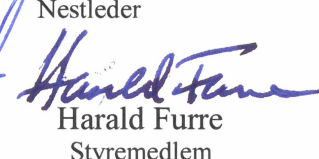
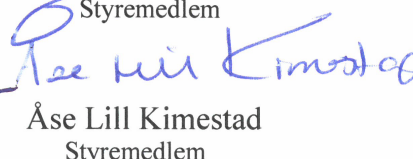
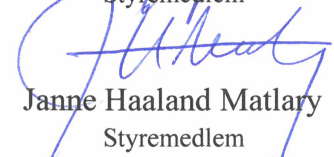
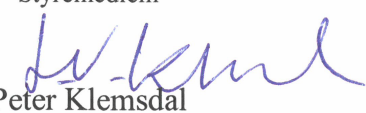
Note	Eiendeler	2016	2015
	Anleggsmidler		
	Varige driftsmidler		
4	Driftsløsøre, inventar o.a. utstyr	58 144	67 484
	Sum varige driftsmidler	58 144	67 484
	Finansielle driftsmidler		
3,10	Investeringer i aksjer og andeler	49 155 610	78 366 573
3	Andre fordringer	5 575 468	5 071 943
	Sum finansielle anleggsmidler	54 731 078	83 438 515
	Sum anleggsmidler	54 789 222	83 505 999
	Omløpsmidler		
	Fordringer		
8	Andre fordringer	94 198	584 586
	Sum fordringer	94 198	584 586
	Markedsbaserte verdipapirer		
5,10	Aksjer og aksjefond	551 742 095	514 241 972
5	Obligasjoner og fond	255 604 492	245 313 136
	Sum markedsbaserte papirer	807 346 587	759 555 108
2	Bankinnskudd, kontanter o.l.	16 596 701	15 562 004
	Sum omløpsmidler	824 037 486	775 701 698
	Sum eiendeler	878 826 708	859 207 697

Stiftelsen Sørlandets Kompetansefond

Balanse

Note	Egenkapital og gjeld	2016	2015
	Egenkapital		
	Innskutt kapital		
6	Grunnkapital	514 459 044	514 459 044
6	Tilleggskapital	170 867 998	147 053 545
	Sum innskutt kapital	685 327 042	661 512 589
	Opptjent egenkapital		
6	Annen egenkapital	146 818 233	153 018 712
	Sum opptjent kapital	146 818 233	153 018 712
	Sum egenkapital	832 145 275	814 531 302
	Gjeld		
	Kortsiktig gjeld		
	Leverandørgjeld	2 477	55 389
	Skattetrekk og andre trekk	317 971	228 505
7	Vedtatte utdelinger, ikke utbetalt	44 498 446	42 429 172
	Annen kortsiktig gjeld	1 862 539	1 963 329
	Sum kortsiktig gjeld	46 681 433	44 676 396
	Sum gjeld	46 681 433	44 676 396
	Sum gjeld og egenkapital	878 826 708	859 207 697

Kristiansand, 4. mai 2017

		
Torger Reve	Oddmund Ljosland	Camilla Dunsæd
Styrets leder	Nestleder	Styremedlem
		
Kai-Rune Heggland	Harald Furre	Åse Lill Kimestad
Styremedlem	Styremedlem	Styremedlem
		
Janne Haaland Matlary		Peter Klemsdal
Styremedlem		Administrerende direktør

Stiftelsen Sørlandets Kompetansefond

Kontantstrømanalyse

	2016	2015
Årsresultat før utdelinger	40 077 214	38 111 420
- Utbetalte utdelinger i henhold til stiftelsens formål	-20 393 967	-23 034 877
+ Ordinære avskrivninger	9 340	6 787
-/+ Urealisert gevinst/tap finansielle omløpsmidler	-52 757 336	56 480 387
Tilført fra årets virksomhet	-33 064 749	71 563 717
+/- debitorer og kreditorer	-52 912	-62 859
+/- Endring andre tidsavgrensninger	-11 324	428 506
A Netto likviditetsendring fra driften	-33 128 985	71 929 364
- Investeringer i varige driftsmidler	0	-28 019
+/- Endring i finansielle investeringer	34 163 681	-73 215 553
B Netto likviditetsendring fra investeringer	34 163 681	-73 243 572
- Utbetalt fra grunnkapital	0	0
C Netto likviditetsendring fra finansiering	0	0
A+B+C Netto endring likvider gjennom året	1 034 696	-1 314 208
+ Likviditetsbeholdning 01.01.	15 562 004	16 876 212
Likviditetsbeholdning 31.12.	16 596 701	15 562 004

Stiftelsen Sørlandets Kompetansefond

Noter til regnskapet 2016

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven av 1998. Regnskapsprinsippene beskrives nedenfor.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år er klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet forventes ikke å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet.

Enkelte poster er vurdert etter andre prinsipper og redegjøres for nedenfor.

Finansielle anleggsmidler

Investeringer i obligasjoner og andre rentebærende papirer som er ment å holdes til forfall, klassifiseres som finansielt anleggsmiddel i regnskapet og bokføres til anskaffelseskost. Overkurs/underkurs på anskaffelsestidspunktet periodiseres og fordeles over resterende løpetid. Periodisert overkurs/underkurs resultatføres løpende som finanskostnad/finansinntekt.

Investeringer i aksjer og andre selskaper bokføres etter kostmetoden. Utbetalinger fra selskapene som skyldes avkastning inntektsføres. Øvrige utbetalinger føres mot kostprisen.

Finansielle omløpsmidler

Investeringer i aksjer, obligasjoner, andeler i fond som er børsnoterte og som inngår i en handelsportefølje, vurderes til virkelig verdi. Valutaterminkontrakter som benyttes for å redusere valutarisiko knyttet til investeringer i utenlandske aksjer vurderes til virkelig verdi.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende.

Bankinnskudd, kontanter o.l.

Bankinnskudd, kontanter o.l. inkluderer kontanter, bankinnskudd og andre betalingsmidler med forfallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelse.

Utdeling av midler i henhold til stiftelsens formål

Vedtatte utdelinger som ikke er utbetalt på balansetidspunktet, føres som kortsiktig gjeld i regnskapet.

Note 1 Lønnskostnad, antall ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte mm

Lønnskostnad	2016	2015
Lønn inkl styrehonorar	2 810 079	2 816 897
Folketrygdavgift	410 963	399 039
Pensjonskostnader	139 081	148 030
Andre ytelser	84 714	101 211
Sum	3 444 838	3 465 178

Antall årsverk	2,3	2,3
----------------	-----	-----

Foretaket er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon, og har en ordning som tilfredsstiller kravene i denne loven.

Stiftelsen Sørlandets Kompetansefond

Noter til regnskapet 2016

Ytelser til ledende personer	Daglig leder	Styret
Lønn	1 206 252	561 000
Pensjonskostnader	66 755	0
Annen godtgjørelse	49 706	0

Av annen godtgjørelse er kr 40 000 knyttet til styrehonorarer fra selskaper som daglig leder er pålagt å representere stiftelsens interesser i.

Lån og sikkerhetsstillelse til fordel for:	Lån	Sikkerhetsstillelse
Ansatte, medlemmer av styret og rådsforsamlingen	0	0
Nærstående til medlemmer av styret og rådsforsamlingen	0	0

Godtgjørelse til revisor utgjør følgende (inkludert 25 % mva)	2016	2015
Lovpålagt revisjon	96 036	93 687
Andre attestasjonstjenester	0	0
Andre tjenester utenfor revisjonen	13 774	16 798

Andre tjenester utenfor revisjonen er knyttet til utarbeidelse av årsoppgjør.

Note 2 Bankinnskudd m.m

Av bankinnskudd utgjør kr 296 640,- bundne skattetrekksmidler.

Note 3 Investeringer i finansielle anleggsmidler

Aksjer og andeler			Kostpris	Bokført verdi
Skagerak Venture Capital 1 KS	(2)	Andeler	11 044 097	8 182 863
Skagerak Venture Capital 1 (GP) KS	(2)	Andeler	1 104 408	809 294
Skagerak Seed Capital II KS	(3)	Andeler	4 363 636	2 350 411
Skagerak Seed Capital (GP) II KS	(3)	Andeler	436 364	261 157
Skagerak Maturo Seed AS	(5)	Aksjer	120 000	120 000
Fjord Invest Sør Vest AS	(4)	Aksjer	2 400 000	0
Pareto Handels- og Logistikkbygg AS		Aksjer	772 000	457 000
Pareto Handels- og Logistikkbygg KS		Andeler	7 016 000	1 991 000
Festningsveien 2 AS		Aksjer	3 306 875	2 550 000
Pareto Eiendomsinvest Nordic AS		Aksjer	11 177 905	6 905 000
Forus Kontorbygg AS		Aksjer	12 500 000	6 460 000
Boligeiendom Berlin AS		Aksjer	4 000 000	1 560 000
Pareto Energy Solutions AS		Aksjer	13 664 000	6 300 000
Profi I Fastigheter Sverige AB	(1)	Aksjer	5 660	5 660
Profi II Fastigheter Sverige AB	(1)	Aksjer	1 308	1 308
Profi Fastigheter, terminkontrakt valutasikring				-31 281
Storebrand Eiendomsfond		Andeler	11 233 199	11 233 199
Sum aksjer og andeler			83 145 452	49 155 610

Andre fordringer			Kostpris	Bokført verdi
Skagerak Venture Capital	(2)	Lån	2 549 388	2 549 388
Skagerak Seed Capital II	(3)	Lån	3 026 081	3 026 081
Sum andre fordringer			5 575 468	5 575 468

Sum finansielle anleggsmidler			88 720 920	54 731 078
--------------------------------------	--	--	-------------------	-------------------

(1) Eiendomsfondene Profi I Fastigheter AB og Profi II Fastigheter AB er i avvikingsfasen. Investeringene er valutasikret mot NOK.

Stiftelsen Sørlandets Kompetansefond

Noter til regnskapet 2016

(2) Stiftelsen tegnet seg i 2006 for en investering i venturefondet Skagerak Venture Capital på totalt NOK 25 000 000. Fondet er organisert som et kommandittselskap. Pr. 31.12.2016 var 99 % av kapitalen innbetalt, fordelt med NOK 13 378 731 som kommandittkapital og NOK 12 070 741 som deltakerlån. Deltakerlånet er nedbetalt med totalt NOK 9 521 355.

(3) Stiftelsen tegnet seg i 2008 for en investering i såkornfondet Skagerak Seed Capital II på totalt NOK 9 600 000. Fondet er organisert som et kommandittselskap. Per 31.12.2016 var 85 % av kapitalen innbetalt, fordelt med NOK 4 800 000 som egenkapital og NOK 3 343 152 som deltakerlån. Deltakerlånet er nedbetalt med totalt NOK 317 071.

(4) Stiftelsen har tegnet seg for en investering på NOK 3 000 000,- i Fjord Invest Sør Vest AS. Pr. 31.12.16 er 80 % av kapitalen innbetalt.

(5) Stiftelsen har tegnet seg for en investering på NOK 4 000 000,- i Skageark Maturo Seed AS. Pr. 31.12.16 var 3 % av kapitalen innbetalt.

Fordringene som er klassifisert som finansielle anleggsmidler sin forfaller mer enn et år frem i tid.

Note 4 Varige driftsmidler

	Kunst	Kontorutstyr, inventar m.m	Sum
Anskaffelseskost 1.1	39 465	371 868	411 333
Tilgang kjøpte driftsmidler	0	0	0
Avgang	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12	39 465	371 868	411 333
Akkumulerte avskrivninger 31.12	0	353 189	353 189
Bokført verdi pr. 31.12	39 465	18 679	58 144
Årets avskrivninger	0	9 340	9 340
Økonomisk levetid		3-7 år	
Avskrivningsplan		Lineær	

Note 5 Markedsbaserte verdipapirer

Andeler i aksjefond	Antall andeler	Kostpris	Bokført verdi/ markedsverdi	Periodens resultat- førte endring
Ardevora Globa Long-only Equity SRI	125 469 999	125 468 816	128 682 032	4 580 718
Lansdowne DM Long Only SRI B Class USD	565 258	56 554 360	61 663 987	-5 153 966
KLP Aksje Global Indeks I	15 200	38 006 256	40 509 048	1 602 811
KLP Aksje Global Indeks II	82 954	126 435 843	167 564 727	13 941 457
Arctic Norwegian Equities II	53 670	60 092 829	71 680 621	11 655 111
Danske Invest Norske aksjer Institusjon II	34 583	60 498 091	81 641 678	10 940 810
Sum aksjefond		467 056 195	551 742 095	37 566 941

Fond	Antall andeler	Kostpris	Bokført verdi/ markedsverdi	Periodens resultat- førte endring
PIMCO Global Investment Grade	223 327	28 010 116	30 142 399	2 073 192
Bluebay IG Euro Agg. Inst.	25 094	28 046 107	30 456 410	2 378 240
Tempelton Global Bond Fund	2 840 253	28 032 616	29 481 821	1 453 452
DNB Obligasjon III	8 594	86 854 818	87 258 531	3 297 462
Holberg Likviditet	770 673	77 922 497	78 265 329	1 874 654
Sum rentefond		248 866 154	255 604 492	11 077 000

Note 6 Egenkapital

	Grunn- kapital	Tilleggs- kapital	Annen egenkapital	Sum
Egenkapital 01.01.2016	514 459 044	147 053 545	153 018 712	814 531 302
<u>Årets endring i egenkapital:</u>				
Avsatt til tilleggskapital		23 814 453		23 814 453
Avsatt til (overført fra) annen egenkapital			-6 200 479	-6 200 479
Egenkapital 31.12.2016	514 459 044	170 867 998	146 818 233	832 145 275

Stiftelsen Sørlandets Kompetansefond

Noter til regnskapet 2016

Grunnkapitalen er etter stiftelsen ble opprettet justert slik at bokført grunnkapital utgjør netto vederlag, etter fradrag for skatt, ved salg av stiftelsens aksjer i Agder Energi AS.

I henhold til stiftelsens vedtekter skal stiftelsens kapital hvert år tillegges et beløp som er tilstrekkelig til at stiftelsen opprettholder sin realverdi. Årets avsetning til tilleggs kapital på kr 23 814 453 er beregnet ut fra en vekst i konsumprisindeksen på 3,6 % i 2016.

Note 7 Utdeling av midler i henhold til stiftelsens formål

SØKER	PROSJEKT	2016
DIINEF	Kjerneteknologi for digitale vinsjdrev år 2	300 000
ECO Trawl AS	Miljøvennlig trål	468 000
ESNA	Surface Effect Ship år 2	500 000
Flekkefjord Elektro	Ny vinsjetechnologi år 2	800 000
Lister Nyskaping	Marin klynge	800 000
MH Wirth	Sitational Awareness	250 000
Universitetet i Agder	Professorat teknologiledelse år 4	250 000
Havnæringer og offshore		3 368 000
Elkem Technology	Silisium som anodemateriale år 2	500 000
Isosilicon	Fremstilling av silisium isotoper	350 000
Glencore Nikkelverk	Nikkel og kobolt til batterimarkedet	650 000
Nordic Dørfabrikk	Ny konstruksjonsbygning år 2	300 000
Scanwatt	Nikkel råjern	500 000
Prosessindustri og treindustri		2 300 000
MakerSpace Norway AS	Kurs ved makerspace i Kristiansand	500 000
Markedslabben	Grønt skifte 2018 år 2	200 000
NCE Eyde	Eyde brilliant industry	625 000
NO1 Campus	Grønt datasenter Vennesla år 2	300 000
SINPRO	Videreutvikling industrinettverk	800 000
Smart Inspction AS	Prosessering av store datamengder	350 000
Univrsitetet i Agder	Innovasjonsnettverk ifm. Nye Veier	1 100 000
Univrsitetet i Agder	Future Robotics fase 2	870 000
Effektiv industriproduksjon, industri 4.0		4 745 000
Egenregi	Agderprosjektet år 3	4 000 000
KS Agder	I jobb i Agderkommunene	230 000
Mandal kommune og AFI	Lindesneslosen år 4	800 000
Minos	OKEI samhandlingssystem år 1	534 000
Minos	OKEI samhandlingssystem år 2	535 000
Oxford Research AS	Integrering for verdiskapning og innovasjon	250 000
Sørlandet Sykehus HF	Systematisk feedback i terapi år 2	270 000
Sørlandet Sykehus HF	PhD: Multifamily Cognitive Treatment	90 000
Sørlandet Vitensenter	Etablering i Kristiansand	600 000
Vågsbygd videregående skole	Realfagskompetanse år 4	150 000
Tidlig innsats for økt yrkesdeltakelse		7 459 000
Egenregi	REAP oppfølgingsaktiviteter	2 000 000
Egenregi	Entreprenørskapssenter	500 000
Egenregi	Makerspaces i Agderregionen	500 000
God Driv AS	Videreføring CoWorx	500 000
Lindesnesregionen Næringshage	SKAP - Innovasjonsprogram	500 000
Universitetet i Agder	Stipendiat i innovasjon år 5	280 000
Vekstkompetanse og innovasjonsøkosystemer		4 280 000

Stiftelsen Sørlandets Kompetansefond

Noter til regnskapet 2016

Cimple Technology AS	Learning as a service	300 000
Lindesnes Havhotell	Expocean år 2	100 000
Lister Kompetanse	Helsesøsterutdanning i distriktene	200 000
Andre områder		600 000

Årets bevilgninger til kompetanseprosjekter	22 752 000
Tilbakeføring av ikke benyttede bevilgninger	-288 759

Kostnadsførte bevilgninger til kompetanseprosjekter	22 463 241
--	-------------------

Rest, ikke utbetalte bevilgninger fra 2009	134 578
Rest, ikke utbetalte bevilgninger fra 2011	140 000
Rest, ikke utbetalte bevilgninger fra 2013	1 674 760
Rest, ikke utbetalte bevilgninger fra 2014	4 603 980
Rest, ikke utbetalte bevilgninger fra 2015	15 620 627
Rest, ikke utbetalte bevilgninger fra 2016	22 324 500

Sum avsetning vedtatte utdelinger, ikke utbetalt	44 498 446
---	-------------------

Note 8 Andre fordringer

Andre fordringer består av følgende:	2016	2015
Øvrige fordringer	94 198	584 586
Sum	94 198	584 586

Note 9 Andre driftskostnader

Posten andre driftskostnader består av:	2016	2015
Lokalkostnader	368 099	342 850
Datautstyr, inventar, småanskaffelser	29 965	108 988
Fremmede ytelser	619 953	356 083
Kontorrekvisita, trykksaker, telefon, porto	351 936	229 889
Møtekostnader	21 248	162 610
Reisekostnader	212 602	135 221
Annonsering, markedsføring	26 671	100 404
Diverse kostnader	174 078	97 149
Sum	1 804 553	1 533 194

Note 10 Valutasikring

Stiftelsen benytter seg av valutaterminkontrakter til å sikre enkelte investeringer i utenlandske verdipapirer og verdipapirfond mot valutatap. Pr 31.12.16 er en investering i Profi Fastigheter I og II AB valutasikret mot SEK. Virkelig verdi av valutaterminkontraktene pr 31.12.16 er negativ med kr 31 281. Terminkontraktene forfaller i 2017.

Til styret i Stiftelsen Sørlandets Kompetansefond

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Stiftelsen Sørlandets Kompetansefonds årsregnskap som viser et overskudd på kr 17 613 974. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av stiftelsens finansielle stilling per 31. desember 2016, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlaget for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av stiftelsen slik det kreves i lov og forskrift, og har oppfylt våre øvrige etiske plikter i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å

kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til stiftelsens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av stiftelsens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av årsregnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om stiftelsens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at stiftelsen ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 *Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon*, mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av stiftelsens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Konklusjon om utdeling og forvaltning

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000, *Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon*, mener vi stiftelsen er forvaltet og utdelinger er foretatt i samsvar med lov, stiftelsens formål og vedtektene for øvrig.

Kristiansand, 4. mai 2017
PricewaterhouseCoopers AS

Kai Arne Halvorsen
Statsautorisert revisor